

LUIK 5

PENSIOEN

EN

TOEZICHT

Jan van Miltenburg, manager toezicht op pensioenuitvoerders bij AFM, over de taak van AFM, wijze van uitvoering en de rol van de interne auditfunctie.

Jan van Miltenburg (AFM):

“De **meeste** mensen **bekijken** de **pensioeninformatie niet eens**”

Wat is de rol van AFM ten aanzien van de pensioensector?

“Als je heel formeel en strikt naar ons mandaat kijkt dan is onze rol beperkt. We houden toezicht op de communicatie door het pensioenfonds of de verzekeraar aan de deelnemers. Het gaat dan om de vraag of de pensioenuitvoerder voldoet aan de zorgplicht om de deelnemer adequaat te informeren. Als je de zorgplicht wat ruimer bekijkt dan kun je ook in je mandaat de vraag betrekken of de pensioenuitvoerder voldoende nadenkt over de deelnemers en diens informatiebehoefte en hierop de communicatie afstemt. En als we de cirkel nog iets ruimer tekenen dan betrekken we het pensioenstelsel in ons mandaat. We denken na over de vraag of het pensioenstelsel uitlegbaar en eerlijk is en in hoeverre het stelsel houdbaar is. Dit doen we altijd vanuit het oogpunt van de deelnemer. DNB is de prudentiele toezichthouder, wij zijn de toezichthouder op gedrag.¹ Onze belangen en werkzaamheden lopen in elkaar over. Daarom werken we op bepaalde thema's samen.”

Over...

Jan van Miltenburg werkt sinds 1999 bij de AFM, de laatste tien jaar achtereenvolgens als projectleider, manager en senior toezichthouder op pensioenuitvoerders. Voor de AFM werkte hij bij de Provincie Flevoland en Fortis als jurist en bij AMEV als risico-verzekeraar. Van Miltenburg is afgestudeerd aan de Universiteit Leiden als jurist.

Hoe vindt het toezicht door AFM plaats?

“We houden met tien medewerkers pensioentoezicht. Dat is natuurlijk een kleine groep en we dienen daarom prioriteiten te stellen in ons toezicht op basis van risico's. We bepalen jaarlijks welke risico's het meest dringend zijn en zetten daar onze capaciteit op in. Hierbij speelt vervolgens de vraag of we een risico voor de hele markt gaan beoordelen of, op basis van een risicoanalyse, voor een beperkte groep. Verder houden we, op basis van ontvangen signalen over illegaal en schadelijk gedrag, doorlopend toezicht. Dat doen we niet alleen reactief maar ook via eigen onderzoek naar bijvoorbeeld de informatie op het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) of mijn-pensioenoverzicht.nl. Wat we niet doen is vooraf een goedkeurende stempel geven op pensioeninformatie. In ons toezicht hebben we verschillende wettelijke middelen tot onze beschikking zoals een aanwijzing, een last onder dwangsom om een fonds tot actie te dwingen en een bestuurlijke boete. Het meest effectief en het best voor alle betrokkenen is echter overtuigingskracht, ter voorkoming van handhaving.”

Hoe bepalen jullie of informatie adequaat is?

“De traditionele benchmark is de rationeel denkende en handelende consument. Er is echter allerlei gedragseconomisch onderzoek gedaan naar hoe mensen handelen en dat hoeft niet altijd rationeel te zijn. In die zin is ons toezicht geen 'tick-the-box'activiteit. Adequate informatievoorziening is een open norm. Wij vinden het belangrijk dat een pensioenfonds nadenkt over de communicatie en over de vraag wat passend is voor de deelnemers. Net zo belangrijk is een eerlijk product. Ons toezicht vindt op drie niveaus plaats: op productniveau, op het advies over dit product en op in hoeverre de informatie over het product duidelijk is voor de deelnemer.”

De consument voelt veel te weinig de noodzaak om in actie te komen

Jan van Miltenburg

Hoe vindt de samenwerking met DNB plaats?

“We werken momenteel samen in een project om de match tussen financiële opzet van een fonds en de informatie aan de deelnemers te beoordelen. We komen elkaar hier tegen omdat de financiële opzet een typische DNB aangelegenheid is en de informatieverschaffing over het pensioen de AFM raakt. In zo'n geval trekken we voor 100% samen op. Dat is inclusief een gezamenlijk oordeel.”

Heeft de AFM ook een taak om de deelnemer te stimuleren om actiever het eigen pensioen te onderzoeken?

“Dat doen we wel via onze website, in nieuwsbrieven en in rechtstreeks contact via ons Meldpunt. Maar de consument zal sneller kijken op een site als ‘wijzer in geldzaken’ die wordt beheerd door het ministerie van Financiën. De consument voelt veel te weinig de noodzaak om in actie te komen. De informatie over pensioenen veronderstelt dat je kunt analyseren wat de informatie op mijnpensioenoverzicht.nl betekent voor je financiële positie in de toekomst. De meeste mensen bekijken de informatie niet eens, laat staan dat ze deze analyseren en vervolgens in actie komen. Financiële beslissingen veronderstellen financiële geletterdheid. En die ontbreekt vaak. Daarom is een eerste vereiste een begrijpelijk en eerlijk product.”

Dient elk pensioenfonds een interne auditfunctie te hebben?

“Formeel vragen we dat niet. We gaan niet over een beheerste bedrijfsvoering. Als we negatieve signalen ontvangen over de bedrijfsvoering verwijzen we naar DNB. We vinden het desalniettemin wenselijk dat iemand controleert dat bijvoorbeeld de rechten van deelnemers kloppen. De pensioenuitvoeringsorganisatie die diensten uitvoert voor een pensioenfonds heeft vaak een afgescheiden interne auditfunctie.

Het pensioenfonds belegt het monitoren van de uitbesteding vaak bij een bestuursbureau. Voor de toezichthouder is de naamgeving van de audit- of controlfunctie niet relevant, maar wel het feit dat sprake is van tegenwerkende krachten, ‘countervailing powers.’”

Heeft Nederland een goed en houdbaar pensioenstelsel?

“Nee. We moeten nadenken over een stelselwijziging. Een toekomstbestendig stelsel heeft een antwoord op de oneerlijke verschillen in pensioenen en zorgt dat hetgeen dat wordt gecommuniceerd, wordt waargemaakt. Dit betekent dat deelnemers meer risico zullen dragen en dat de pensioenregeling van fondsen meer een financiële dienst behelst. Een deelnemer die meer risico draagt, zal ook zelf keuzen moeten maken om zich ervan te vergewissen dat het pensioenkapitaal past bij zijn risicohouding. Hierbij is het nog belangrijker dat de deelnemer deze keuzen kan maken op basis van adequate informatie. Die zorgplicht behoudt het fonds. Je kunt je dan afvragen of toezicht op een pensioenfonds nog verschilt van toezicht op een vermogensbeheerder. Tegelijkertijd bestaat nog altijd het onderscheid dat vermogen apart wordt gezet voor een doel. Al met al een ontzettend boeiende tijd voor de sector.” <<

Noot

1. Prudentieel toezicht richt zich op het bevorderen van de financiële degelijkheid van financiële instellingen.